

A projekt a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal támogatásával valósult meg.

NEMZETI TECHNOLOGIAI PLATFORM A TEXTIL- ÉS RUHAIPAR
MEGÚJÍTÁSÁÉRT

A kötőipar innovációs lehetőségei Magyarországon

Szakértői tanulmány a Stratégiai Kutatási Tervhez

Készült a Texplat 3. munkacsoport munkájának keretében

Szerző: Horváth Csilla

2009. október

Körkötő ipar

A technika állása ma Magyarországon.

Körkötéssel állítják elő a fehéreneműk, fürdőruhák, pólók, sport ruházat, zokni harisnya alapanyagát. A körkötött kelme előállításához szorosan kapcsolódik a nyers kelme kikészítése és a kelme festése.

A körkötésnek nagy hagyománya van Magyarországon. A KGST-ben Magyarország volt a körkötős ország, Csehszlovákia volt a körkötő gépgyártó. Ennek hagyománya ma is él Magyarországon, lehet erre a szakmai tőkére alapozni. Például a Váci Kötöttáru Gyár, amely az ismert Senior szabadidő márkát gyártotta, a '80-as évek közepén Európa legkorszerűbb kelmefestődéjét helyezte üzembe Vácott. Meghatározó beszállítója volt az Adidas márkának is.

A kötési eljárásokat alapvetően három kérdés határozza meg, Nyugat-Európában az innovatív technológiáknak köszönhetően forradalmukat élik: körkötési technológia, a kelmekikészítő technológia és a digitális textilnyomtatási eljárások.

Ma a körkötődék megmaradtak a '90-es évek szintjén. Ennek okai:

- a rendszerváltás óta a gazdaságpolitika nem ismerte fel a textil –és ruhaipar értékeit, az ebben lévő munkahelyek megőrzésének fontosságát, ezért nem támogatta azt, az általános jogszabályok gyakran változtak, ez pedig bizonytalanná tette a jövőképet: gátolta a fejlesztését.
- a szakmának nem volt képviselő szerve, összefogása, fóruma, ami vertikálisan és horizontálisan összefogta volna és kapcsolatot épített volna az alapanyaggyártók és a konfekcionálók között (készáru készítő, azaz varrodák, saját márkával rendelkező hazai varrodák).

Következményei.

Jelenleg a rendszerváltás után széttagozódott hazai körkötőipar szigeteket alkot, mely egyszerű minta nélküli vagy egyszerű csíkos kelméket gyárt.

Értékesítési pozíciója jelenleg: közepes.

A hazai konfekcionálók felveszik az ilyen kelméket részben, de nem kötik le a kötődék, festődék teljes kapacitását már, mindössze csak ~60 %-át.

A körkötősök problémája: a fennmaradt 40% kapacitás kihasználása.

A magyar készítő problémája: nagyobb hozzáadott értéket képviselő körkötött kelmék vásárlása. Ezt nagyobb részben a drágább Nyugat-Európai gyártóktól és kisebb részben az olcsóbb Kelet-ázsiai gyártóktól teszik meg.

Jövőkép.

Ha a magyar körkötött kelmegyártók innovációs fejlesztést hajtanának végre, akkor:

- a mintázott körkötött alapanyagokkal versenyképesen, gyors szállítási határidővel szolgálhatják ki a magyar konfekcionálókat
- folyóméterben történő digitális textilnyomtatással, kisszárias, nagy hozzáadott értéket hordozó alapanyaggal szolgálhatják ki a hazai konfekcionálókat.

A digitális textilnyomtatás hatványozott előnye, hogy az alap, egyszerű gépeken, jó minőségű fonalból gyártott alapanyagot, nagy hozzáadott értékűvé teheti. Jelenleg az olaszországi Comoból, a „Selyem tótól” hozzák ezeket a kelméket, drágábban, mint ahogy Magyarországon előállítható lenne. Comóban virágzik ez az iparág a hagyományokon alapuló innovációs fejlesztéseknek köszönhetően.

Következtetés.

1. Szükséges a magyarországi körkötő cégek körkötő gépparkjának innovációs fejlesztése.
2. Szükséges a körkötött alapanyag értékesítésének támogatása a folyóméterben történő digitális textilnyomtatás meghonosításával.
3. A digitális textilnyomtatáshoz szükséges, környezetbarát, korszerű és innovatív, kis szériákat kiszorgálni tudó kikészítő technológiák támogatása.

Meghatározó.

A világgpiaci válság miatt visszaesett a Nyugat-európai márkák értékesítésének volumene, így előtérbe helyeződött a rövidebb szállítási útvonal, és a rugalmas, kissetériás gyártás.

Háttér információ.

A kialakult versenyhelyzet évről évre rosszabb lett, a magas üzemeltetési költségek és járulékok rontották a magyar termékek eladási árait, ami a termelést jelentősen csökkentette. Ez, azt eredményezte, hogy a magyar kelmekészítők nem tudtak, a megfelelő tőke hiányában technológiailag és infrastruktúráisan fejlődni, a raktárról való gyártás átalakult megrendelés utáni gyártásra és mindig a vevő igényeit vették figyelembe a megszokott vevőkörben. A folyamatos személy leépítések átcsoportosították a munkafolyamatot, viszont nem volt kapacitás a termékfejlesztésre, vagy piackutatásra arra vonatkozóan, hogy a piacnak mire van szüksége? Merre fejlődik a világ divatváltozása? Miért vásárolnak a készáru termelők a távol keleti importból származó kelmékből?

Az eleinte silány minőségű távol keleti termékek eladása elsősorban az áruk miatt választották a készáru készítőik egész Európában így Magyarországon is. Uniós csatlakozásunkkal, egyre csak nőtt a távol keleti országokból beérkező ruházati termékek dömpingszerű behozatala. Gombamód szaporodtak a különböző nagyvárosokban a kínai ruhaüzletek, ezek kínálatával és fogyasztói árával a magyar készáru előállító vállalkozások, nem vagy csak részben tudták felvenni a versenyt. A magyar textilipar ipar szereplői egy esélytelen versenyhelyzetbe kerültek, ami szinte érthetetlen, hogy egy olyan iparág esetében, ami egykor az ország KGST által rendelt és felépített ékessége volt, háttérbe szorul, egyedül maradt.

A távol kelet üzemek fejlesztettek a piaci igényekre gyorsan és rugalmasan reagálva, így már kiváló minőségű kelmét gyártanak anyagösszetételben, színben és finomságban a mindenkor divatnak megfelelően.

A készáru készítőiknek is elsősorban az eladhatóságra kell törekedni az aktuális divatnak és fiziológiának megfelelően. Kötött és körkötött terméket mindannyian minden nap viselünk, legyen az alsó vagy felsőruházat a bébi ruházatban is ez a típusú alapanyag érvényesül leginkább.

Magyarországi kötőüzemeket tekintve nagy a lemaradásunk gépfinomságban, nyomott mintás kelmékben, ami főként a felsőruházat a szezonálisan változó női divatruházatban érvényesülne.

A kissetériát előállító készítőik alkalmazkodnak a világ divatigényének, ahol rendszeresen felbukkan a kelme, szerkezeti adottságai és kiváló kombinálhatósága miatt. Sajnos azonban ezt a trendet a magyar kelmegyártás a fenti okokból nem képes követni.

A világgpiaci tendenciák jelenlegi állása szerint támogatni érdemes a hazai körkötött kelmegyártást, kikészítést és folyóméterben történő digitális kelmefestést a következők miatt:

A fenti okok miatt kényszerülnek a készáru termelőket arra, hogy amennyiben eladható terméket szeretnének gyártani, akkor a kelme és szövet textiltermékek exportőreitől kell beszerezniük a termékek alapanyagát. Előfordul az is hogy készáru készítőik saját beszállítókkal dolgoznak Franciaországból, Olaszországból, Lengyelországból viszont azt csak sejteni lehet e textiltermékek eredetét.

Így a magyar kelmekészítők kimaradnak a kereskedelmi folyamatból, illetve beskatulyázottként tartják számon, akik a tradicionális kelméket le tudják gyártani, ad hock jelleggel.

Magyarországon, napjainkban nem jellemző a nyomott mintás kelmék gyártása, az ok a fent említett politikai és gazdasági változások következménye.

A piac az új mintázási lehetőséggel gyártott kelméket, az új technológiákat, várja el amit a változó trend évről évre alátámaszt.

A kötési eljárásokat alapvetően három rész határozza meg, illetve éljük az innovatív technológiáknak köszönhetően forradalmukat: körkötési technológia, a kelmekikészítő technológia és a digitális textilnyomtatási eljárások.

Digitálisan nyomtatott kelme előállításával elérhető, hogy a készárut termelő vállalkozások saját egyedi kiegészítőt gyártsanak a hazai konfekció ipar versenyképességének háttérét biztosítva.

A készáru gyártó cégek magyar, egyedi, trendi kelmékkal dolgozhatnak, a kelmegyártók korszerű divatos kelmével látnák el a piacot, létrejönne a mindkét szegmens összekapcsolódása újra, ami munkahelyeket őriz meg és teremthet.